

Industri- och nyföretagarfonden
1993-12-03
Bo Lundqvist

Överenskommelse med Företagskapital AB

Bakgrund

Den 17 december 1992 fattade riksdagen beslut med intressanta konsekvenser för Industrifonden. Bland annat gavs den nya Industri- och nyföretagarfonden (Industrifonden) huvudansvaret för nyföretagarlånen. Riksdagen beslöt också att Småföretagsfondens tillgångar skulle övergå i Industrifondens ägo (Prop. 1992/93:82, bet. 1992/93:NU 19, rskr. 1992/93:145).

Staten och Företagskapital AB (Företagskapital) tecknade i början av 1992 ett avtal innebärande att Företagskapital förvaltar

- Småföretagsfondens ägarandelar i de sex riskkapitalbolagen
- Småföretagsfondens ägarandelar i andra bolag jämte utlåning till dessa.
- Småföretagsfondens likvida medel.

Anspråk

Senare riksdagsbeslut innebar att förvaltningsuppdraget ej blev så långvarigt som ursprungligen tänkt. Löntagarfondsmedel utskiftades till förvaltningsbolagen Atle och Bure. Småföretagsfonden sålde de sex riskkapitalbolagen, vilka kom att ägas dels av Atle eller Bure, dels av ett stort antal andra svenska företag. Småföretagsfondens tillgångar kom härefter att bestå av likvida medel jämte en portfölj aktier i onoterade bolag. Småföretagsfondens kapital utgjorde härefter ca 1200 MSEK.

Företagskapital hade i samband med det omfattande förvaltningsuppdraget övertagit en del av Småföretagsfondens personal. Eftersom förvaltningsuppdragets omfattning skulle komma att avsevärt reduceras diskuterades de anspråk som Företagskapital utgående från avtalet skulle kunna ha anledning att presentera på grund av uppdragets förtida avveckling. Ett sådant dokument, formulerat av Företagskapital, föreligger nedan som Bilaga 1. Av dokumentet framgår att man med Företagskapitals tolkning skulle kunna hävda att Företagskapital var berättigat till ca 25 MSEK om förvaltningsuppdraget avbröts helt och hållet. Detta belopp skulle i så fall komma att drabba Småföretagsfondens, dvs Industrifondens medel.

Förhandling

Under hösten 1993 fördes förhandlingar mellan Företagskapital och Industrifonden. På Företagskapitals sida leddes förhandlingarna av bankdirektör Bo Damberg, vice ordförande i företagets styrelse. Medverkade gjorde även Hans Dirtoft, Företagskapitals VD. På Industrifondens sida leddes förhandlingarna av fondens vice ordförande Nils Åsling under medverkan av Bo Lundqvist. Advokat Per-Håkan Osvald biträdde fonden.

Kontakt upprätthölls kontinuerligt även med Näringsdepartementet via Lars Häggmark.

Målsättningen från Industrifondens sida var att träffa en "ekonomiskt rimlig" uppgörelse med Företagskapital, vilken samtidigt skulle innebära att Företagskapital fortsatte förvaltningen av de onoterade aktier som Industrifonden skulle komma att överta från Småföretagsfondens. Det fanns starka motiv för att bevara den kunskap om företagen och upprätthålla de personrelationer som förelåg. Industrifonden hade heller ingen kapacitet att "hands-on"-förvalta ett 20-tal onoterade bolag. Dessutom kan det mot bakgrund av Industrifondens roll till och med vara en fördel att ha denna av oss ägda portfölj litet på armlängds avstånd.

Avtal

Företagskapital och Industrifonden tecknade med Näringsdepartementets välsignelse den 12 november 1993 ett femårigt avtal, se Bilaga 2, vilket bland annat innebär följande:

- Företagskapital förvaltar portföljen av onoterade aktier i likhet med förut.
- Några ägarengagemang i nya företag görs ej.

- " För skötsel av portföljen äger Företagskapital utnyttja ett belopp av totalt 45 MSEK (tidigare var det 100 MSEK).
- " För nytillkommande investeringsbelopp högre än 5 MSEK per företag skall Industrifondens medgivande inhämtas.
- " För förvaltningen utgör ersättningen årligen 3,6 % av det bokförda värdet av portföljen (ca 100 MSEK) plus tillhörande likvida belopp (45 MSEK).
- " Företagskapital äger efter avtalsperiodens slut uppbära 20 % av portföljens värdeökning, dock högst 20 MSEK.
- " Företagskapital erhåller härutöver vid avtalets ikraftträdande ett kontant engångsbelopp om 5,0 MSEK.
- " Med beaktande av god affärsmässighet skall Företagskapital se till att vid avtalsperiodens slut så stor del som möjligt av portföljen föreligger i form av likvida medel.

Det nya avtalet kan sägas utgöra en modifierad form av det gamla vari Industrifonden inträtt i statens ställe. Det gamla avtalet mellan staten och Företagskapital återfinns nedan som denna redogörelses Bilaga 3.

Det skulle möjligen kunna bli aktuellt att avyttra del av, delar av alt. hela portföljen före avtalstidens slut till Företagskapital eller annan. Det har av såväl Industrifonden som Företagskapital dock bedömts lämpligt att avvakta med en sådan eventuell åtgärd tills portföljen ökat i värde. Skulle en sådan avyttring bli aktuell under avtalsperioden kommer Industrifonden och Företagskapital att ta upp en särskild förhandling om åtgärdens inverkan på det nu tecknade avtalet.